

V. A. Shchipkov

După om. Ideologia și promovarea transhumanismului în lumea modernă

Despre această analiză

Această analiză reprezintă o critică a ideologiei transhumanismului, care declară posibilă îmbunătățirea naturii umane cu ajutorul tehnologiilor științifice moderne până la realizarea supra-omului (cuvântul "transhumanism" în sine înseamnă "depășirea granițelor antropologice"). Ideea de transhumanism a declanșat în Rusia și în străinătate discuții publice ample despre limitele admisibile ale intervenției în natură și asupra corpului uman – pe scurt, discuții despre bioetică. Aceste discuții se organizează în jurul a două teze. Prima dintre ele este favorabilă necesității îmbunătățirii calității vieții oamenilor prin experimente pe genomul uman, celule și organe. A doua se concentrează asupra constrângerilor de ordin moral și religios la care trebuie supuse aceste experimente căci omul nu poate fi transformat în material de testare. Cele două teze pun așadar în balanță pe de o parte îmbunătățirea calității vieții, iar pe de cealaltă parte morala. Acest mod de a formula lucrurile ne pune în fața unei alternative: dezvoltarea tehnologică depinde de morală, în timp ce morala depinde de tehnologie. Această dezbatere implică și totodată întărește ideea că standardele morale trebuie inevitabil compromise într-o oarecare măsură, că de dragul dezvoltării tehnologice despre care se presupune că servesc binelui omenirii e necesar să trecem dincolo de ceea ce este permis de morală.

Autorii acestei analize consideră că această formulare a problemei este falsă.

Îmbunătățirea calității vieții este în sine o binecuvântare. Nu este însă permisă așezarea calității vieții și a moralei în opoziție una față de cealaltă. Morala este un domeniu independent, nealterabil și autarhic al existenței umane, care nu depinde de timp, de ideologia dominantă sau de standardul tehnologic. Discursul despre morală este un discurs despre veșnicie, iar veșnicia nu trebuie subordonată vremelniciei.

Această analiză nu critică tehnologiile individuale ale transhumanismului și nici nu încearcă să definească limitele "permise" de ingerință a tehnologiei în natura umană, ci se adresează de pe poziția moralei tradiționale împotriva conceptului etic care stă la baza ideologiei transhumanismului.

Până astăzi ideologia transhumanismului a declanșat o serie de discuții teoretice și programe de cercetare practice în cadrul științelor naturale și tehnice. Agenda transhumanismului cuprinde întrebări despre biotehnologie, inteligență artificială, admisibilitatea selecției artificiale, atingerea nemuririi – toate cu privire la omenire. Transhumanismul ca ideologie deschide o nouă pagină în lupta pentru antropologie, pentru puterea de a defini ceea ce este omul.

Complexul de teme legate de transhumanism va fi politizat în mod activ și se va transforma în viitorul apropiat într-un alt câmp semantic permanent pentru confruntările politice și ideologice atât în interiorul Rusiei cât și pe arena internațională, într-o altă sferă a războiului informațional (alte domenii asemănătoare ca mărime în confruntările politice și informaționale sunt lupta pentru conștiința istorică, lupta pentru interpretarea moștenirii ideologice liberale, competiția pentru dreptul de a defini peisajul ideologic al lumii multipolare viitoare). Una dintre cele mai mari mișcări practice ale transhumanismului este la ora actuală mișcarea LGBT, care dispune de o considerabilă susținere internațională financiară și politică. Operând în interiorul limitelor unei viziuni transhumaniste despre lume, această mișcare modifică fundamental antropologia umană prin renunțarea la imaginea tradițională despre om.

În etapa istorică actuală antropologia constituie unul din câmpurile principale de confruntare ideologică, iar transhumanismul în calitate de moștenitor și urmaș al umanismului secular pretinde să devină unul dintre principalele motoare ale proceselor ideologice moderne. Transhumanismul preia temele antropologice moderne principale și le orientează spre o anumită direcție ideologică prin aceea că oferă un sistem specific de coordonate etice discuțiilor despre valori, morală, natură și despre scopul omului. Transhumanismul încearcă înlocuirea antropologiei, impunerea "post-antropologiei" prin reinterpretarea noțiunii de "om,, și deschiderea naturii umane spre toate tipurile de experimente. De aceea este necesar ca discuția despre provocările antropologice ale modernității să precedă critica transhumanismului.

Ideologia transhumanismului este un apel la utilizarea fundamentelor filozofice ale transhumanismului cu scopul de a sluji utopiei transhumaniste. Cu alte cuvinte, ideologia transhumanismului este o combinație între filozofia transhumanistă și utopie. Noțiunea de "transhumanism" va fi utilizată în această analiză ca sinonim pentru ideologia transhumanistă.

Utopia transhumanismului este o stare a singularității tehnologice aplicată domeniului antropologiei. Se presupune că omul (în acest caz mai adecvat ar fi să se utilizeze termenii transhumaniști de "trans-om" sau "post-om") în această stare va fi în stare să-și modifice propriul corp până la un anumit grad de perfecțiune, va fi în stare să existe la nesfârșit, ba chiar să existe fără un corp sau să controleze mai multe corpuri. Utopia transhumanismului creează o viziune despre viitor în stare să trezească interesul public pentru ideologia transhumanistă. Utopia transhumanistă este fațada și unul dintre instrumentele principale ale propagandei.

Pe de altă parte filozofia transhumanistă este un sistem de opinii și concepte care argumentează logic metodele și mijloacele prin care utopia transhumanistă poate fi atinsă. Funcția filozofiei transhumaniste este practică, ea urmărește construirea activă a viziunii despre lume prin formularea concretă a normelor și valorilor care vor fi ulterior utilizate activ de ideologia transhumanistă.

Din punctul de vedere al informației și al propagandei asupra societății, conținutul utopiei transhumaniste joacă un rol secundar și are doar o legătură indirectă cu prezentul. În contrast, filozofia transhumanismului modelează deja omul după o anumită tipologie. Transhumanismul nu creează un transhumanoid ("ființă transhumană", "ființă post-umană", un om care diferă fizic de omul de astăzi), ci un transhumanist – un om care se simte loial unei viziuni transhumaniste despre lume. Analiza consecințelor ideologiei transhumaniste asupra omului ca membru al societății trebuie să precedă studiului tehnologiilor specifice de modificare a naturii umane. Aceasta este abordarea urmărită în această analiză.

Un transhumanist reprezintă un tip de personalitate în mod maximal materialistă, este un om în mod maximal antireligios. Sarcina transhumanismului este să creeze un astfel de om. Starea reală de bine a unei astfel de persoane nu este luată în considerare. Pentru transhumanism omul nu este un scop, ci un obiect supus influențelor informaționale pentru a deveni un purtător al acestei ideologii, iar în viitor, un obiect al experimentelor de transformare într-un "trans-om".

Ideologiei transhumaniste îi lipsește un aspect social, iar prin acesta se declară liberă de orice responsabilitate față de societatea pe care încearcă să o modeleze. De aceea răspândirea acestei ideologii va duce doar la adâncirea problemelor sociale care există în societatea actuală, în mod special inegalitatea socială.

Premisa principală a transhumanismului, care s-a materializat deja în multe țări, este capacitatea potențială a autodeterminării nesfârșite, o neîngrădită "căutare a propriului sine" prin modificarea elementelor componente ale propriei identități, inclusiv elemente biologice. Structura societății moderne facilitează implementarea aspectelor sociale ale autodeterminării care se exprimă prin aceea că modele de comportament ale individului sunt înlocuite

cu unele care nu aparțin identității naturale. În același timp tehnologiile medicale moderne duc acest mesaj la nivelul modificărilor parțiale sau totale ale caracteristicilor sexuale primare și secundare, ale trăsăturilor feței, culorii pielii sau a fondului hormonal al persoanei.

Una dintre direcțiile practice de stimulare a transhumanismului ca ideologie care facilitează libertatea autodeterminării este postgenderismul. Postgenderismul este o direcție a transhumanismului, a cărui scop este anularea diferențelor dintre persoane la nivel sociocultural și biologic. Mișcarea LGBT este reprezentatul principal al postgenderismului în lumea modernă. Scopul acestei mișcări este modificarea fundamentală a limitelor antropologice în modernitate până în punctul în care concepția despre om devine neclară. Modificarea viziunii despre lume cerută de transhumanism are consecințe care sunt imprevizibile în destructivitatea lor.

În cele din urmă transhumanismul, ca orice ideologie, pretinde să obțină puterea politică și prin această să înceapă influențarea procesului politic decizional, adică să acționeze direct asupra societății.

Obiectul acestei analize: ideologia transhumanismului.

Scopul acestei analize: de a arăta originea istorică și culturală precum și potențialul destructiv al ideologiei transhumaniste la nivel teoretic și practic din perspectiva moralei tradiționale.

Acest scop se va realiza prin rezolvarea următoarelor sarcini:

Identificarea premiselor istorice și culturale ale ideologiei transhumaniste;

Deconspirarea conținuturilor filozofiei și utopiei transhumanismului;

Prezentarea bazei axiologice a ideologiei transhumaniste prin comparația cu normele morale tradiționale;

Ilustrarea interdependențelor dintre teoria transhumanistă și mișcarea LGBT.